

Regencia d'Urgell

Fonts i Bibliog. Estat de la qüestió.- La Reg. d'Urg. ha estat molt poc estudiada. Concretament no existeix cap monografia sobre l'afer (a menys que sigui molt moderna). Els seus protagonistes tampoc han estat biografiats, malgrat que Matablorida i Eroles s'ho mereixen. Tampoc han estat justos els historiadors concedint-li tan poca atenció puix en ella hi trobem l'essència del que després serà el carlisme. Plasmació política dels moviments ~~absolutistes~~ absolutistes confosos i dispersos que la precediren, és el primer precedent dels governs montanyencs carlins de la guerra civil. És l'esperit ultra organitzant-se en defensa del Rei tradicional però; actuant sovint al marge del rei i anant molt més enllà del rei. A més, la seva participació en la gestació de Verona és molt important.

Se la sol qualificar d'efimera per què sembla no durar més que del 15 d'agost als primers de desembre de 1822. En realitat no sols continua a Tolosa, a desgrat de les autoritats franceses, sinó que després seguint els soldats d'Angulema, s'estableix a Madrid i àdhuc després de l'alliberament de Ferrán el seu esperit informa la política governamental durant molt temps. (C.p.(1)).

Les fonts essencials, apart les generals de l'època, són el Manifest de 15 d'agost i el del baró d'Eroles (els dos continguts a Lafuente, 5, pp.405 y 8, ed.1880), i els documents existents a la B.Nal. (Sánchez Alonso, 10939 i sobretot 10940 o sigui la correspondència de Fermí Martín de Balmaseda, encarregat de Negocis a París per la Regencia, sembla que gairebé inexplorats i que poden donar molt de sí). També Chateaubriand (S.A.10972 i 3) indirectament per les relacions internacionals pre-Verona. I els diaris de les Corts per la reacció del Govern San Miguel i les tant grapejades Memorias y Recuerdos d'Alcalá Galiano y Mesonero Romanos per l'ambient madrileny. Per la campanya de Mina les Memorias del seu ajudant Florent Galli (S.A.10944) i per la lluita de les partides

(1).C.p. vol dir collita pròpia, o sigui la meua impressió personal que no avalada per ningú, i per tant has de procedir amb la màxima reserva.

(2).- Suposo que tens a mà el Sánchez Alonso

nografies locals de les nostres comarques com Rodeja (E), Figueras. Noticias històriques; Pella i Forgas, Hist. Amp.; etc.etc.

Bibliog.- Res concret. Generals, el millor Lafuente; Villaurrutia, E.Aunós (poca cosa però pot fer bonic esmentar-lo), Zabala, etc.. Miraflores (S.A.1884) conté també els documents essencials.

Ah! per la campanya, també les Memòries d'Espos y Mina (S.2631).

I.- L'esperit de la Restauració a Europa i a Espanya. - Hi aboques part del teu capítol XI de H.Gen. Moderna amb tota la seva salsa y bibliog. (Bases ideològiques, etc.).

a) Europa.- a càrec teu

b) Espanya.- Major amplitud del moviment pendolar dreta-esquerra (teva-meva). Si no hi ha més remei que parlar de l'Espanya i anti-Espanya, de la superestructura lliberal, extranjeritzant (que diria en Bosch però al revés) pots servir-te d'Aunós (primers capítols) que no és tan exagerat dintre l'ortodòxia. Tu sabrás com respiren els homes del Tribunal. Si cal exagerar la nota, Menéndez y Pelayo.

II.- Aplicació de l'esperit de la Restauració a Espanya Per la successió dels fets, Lafuente, o, més resumit, Ballesteros o Zabala. Com que per aquest període 1814-20 els mateixos Aunós i Menéndez y Pelayo tenen frases molt dures, pots abonar-hi a discreció.

III.- La reacció lliberal. - a) a Europa.- a càrec teu
b) a Espanya.- Masoneria a Espanya. Moviment de 1820.- Principis de 1808. A base dels esmentats historiadors generals i com que adhuc els més lliberals no regatgen crítiques, pots també abonar-t'hi sense pecar d'injust.

IV.- La defensa de l'esperit de la Restauració. - Al meu entendre hi han tres tendències; els ultras, els absolutistes moderats i el Rei. Aquest (C.P.) jo el veig com una força apart actuant sempre pel seu propi compte i risc, apoiant-se amb els uns o els altres segons l'hi convé; i no adhuc amb els mateixos lliberals si e's precis. I tot això no pas per què sigui un home indecís, un Lluís XVI p. ex., sinó que té una idea ben definida: anar a la seva i fer el el que l'hi dongui la real gana sense que ningú l'hi fassi pols. Per això mai es rodeja de gent de prestigi que'l/hi poguessin anular o rebaixar. (tot això és bastant C.P.). La conseqüència serà l'allunyament dels seus propis partidaris més incondicionals sense, naturalment conquistar-se als

altres. De manera que juga a tres cartes, a la lliberal, a la dels militars madrilenys (absolutistes moderats), és a dir, 7 de juliol, Còrdova, i a la ultra, encoratjant la formació de la Regència d'Urgell. Aquesta carta la juga quan, després del fracàs del 7 de juliol i l'exaltació del esquerisme (Govern San Miguel o dels set patriotes, que Ferran anomena agudament dels siete niños de Eciija) es produeix un moment psicològic favorable pels excessos dels lliberals. Totalque el rei té molta més influència en els successos del que correntment es creu.

a) Rei.- ja dit

b) Ultras.- Partides a diferents parts del país. Actuació Moderats / 7 de juliol / Fugitiva de França / Grup de Bayona / Fernán Nuñez / Vargas / etc /

Regència d'Urgell / Formació / ja dita /
actuació de Mataflorida a París.

c) Moderats.- Grup de Bayona (fernán Nuñez, Vargas, etc.) actuació prop del Govern francès.

Cada grup actua pel seu compte, entrebant-se sovint. I el rei encoratja o entrebanca també a un i altre segons l'hi convé? Al final, el grup ultra, més audaç i promentent quelcom més concret: formació d'un govern, obté l'èxit. França l'apoya si conquesta una plaça com a base territorial. I ve la conquesta de la Seu.

Biografia
v.- Regència d'Urgell.- Els homes.- Cap Bibliografia No hi ha més remei que l'Espasa. L'he mirat per estalviar-te la feina i constato que el nostre primer diccionari enciclopèdic no parla de Mataflorida, el personatge més caracteritzat, l'ànima de la Regència (en canvi s'esmenta a un seu fill, comediògraf mediocre). Jo no tinc temps per anar a buscar dades d'aquests senyor i ens quedem amb les ganes de saber si després va derivar cap el carlisme, dada molt important. Necessitat imperiosa d'un diccionari biogràfic en el que podria col.laborar el Sr. S. Sobrequès.

Eroles, Joaquim Ibáñez, baró d' (1785-1825).- Si comences diguent que no és el mateix que durant el període roig dirigia una banda de pistolers de la Fai t'apuntaràs un tantó molt difícil d'igualar pel Felipe. Noble català (jun Ibáñez antic noble català? parla l'Espasa). Militar de carrera. Defensor de Girona. Presoner a França, Fugí en 1810. Dirigeix partides semi-regulars. Està rabiós contra els francesos i comet crueltats. No obstant és valent i popular, i competent. (la seva memòria perdura a Catalunya a;dhuc al folk-lore, aixó ho dic jo). Consegueix èxits remarcables (Lladó, Tarragona, Vulfranca).

Fren part conspiracions realistes 1820-22. Després forma part de la Reg. Es el seu braç armat (C.P.). Però no pot res davant Mina malgrat defensar-se bé. Torna amb els Cent Mil i forma part Regencia de Madrid. 1824 se'l premia amb la Capitania de Catalunya i mor a l'any següent.

Jaume Creus (1760-1825). N. a Mataró. Estudia a Cervera (capella). Prof. Seminari Barcelona. Rector de La Garriga. Caonge doctoral a la Seu. Amb l'invasió napoleònica, presideix la Junta provincial. Diputat realista a Cadix. Bisbe de Mallorca i arquebispe preconitzat de Tarragona. I aquí acaba l'Espasa, ara que comença a ésser important. Es veu que és una figura grisa al costat dels altres dos.

La mort en 1825 de Creus i Eroles ens priva de saber si haurien derivat vers el carlisme. De Creus és segur. Però no tant d'Eroles. Quina llàstima no poder-te informar de Mataflorida.

VI.- La obra de la Regencia.- ~~Interia~~ Administrativa, res. No hi ha temps ni base territorial. Ho torna tot a l'estat de 1820. Tot el posterior, nul. Sols labor política. Però des del primer moment hi ha discrepància: Eroles vol una Constitució moderada i publica un manifest personalment, signat, però, l'altre.

Obra internacional.- Molt important. A càrrec de Fermí Ruiz de Balmaseda, un altre que no figura a l'Espasa. Aquí Chateaubriand i els papers inexplorats de la Nacional. Però a París ana s'escolten més als partidaris de la Carta atorgada (Grup de Bayona). Entretant Ferrán condemna la Regencia (16 sobre.) i encara que això no tingui valor donada la seva posició, a mi em fa l'efecte que al dondemnar als seus incondicionals s'hi refocila un xic.

VII.- Reacció militar lliberal. La campanya.- Típica guerra de partides. Crueltat. Superioritat de medis governamental (Lafuente, Fl. Gallí, Memories de Mina, monografies locals). Fi de la Regencia a Espanya.

VIII.- Si es vol es pot acabar el tema aquí, però la Regencia preté continuar a Tolosa. El Govern de Lluís XVIII la dispersa. Però actuen isoladament i tenen molta importància en la decisió de Verona,

IX.- El principi de l'intervenció i la seva aplicació a Espanya. Verona. Els Cent Mil fills.- A càrrec teu.

X.- La Regencia "d'Urgell" a Madrid.- Encara

que darrera els Cent Mil hi van tant els d'Urgell com els de Bayona, els primers són els que, de moment, predominen esperant el retorn del Ferrán. Curt període molt mal estudiat. Ni Lafuente en diu gaire res.

XI.- L'esperit de la regència d'Urgell en la dècada "ominosa". - En realitat s'ha acabat el tema, i potser es millor que fassis per manera d'acabar-lo. L'esperit ultra va derivant cap al carlisme i s'hi decideix en 1825-6 que Ferrán es descanta per Cea. Resulta que per un costat cal condemnar els governants d'aquell període (ho fa el mateix Menéndez Pelayo); per altre s'ha d'exaltar l'esperit tradicionalista, la veritable Espanya, etc., etc. I com que dir que aquest esperit s'aparta del rei per la crueltat de la repressió, quan són ells mateixos que governen, em sembla el comble de les mentides, jo no sé com compaginar-ho. Ja em dono compte que aquest acabament és com d'enterro de tercera però no tinc temps de documentar-me més (ni temps ni mitjans). En resum, que et desitjo que hagis de fer ús d'aquestes desgraciades notes.